

še v aromatskih ogljikovodikih, etru, diklorometanu in alkoholih. Topnost v vodi je manj kot 5 ppb, tj. 5/10⁹. Gostota = 1,29 g/ml, refr. index 1,549 na 20° C. Porazdelitveni koeficient oktanol: voda = 7000 (10 g K = 3,8).

V trgovski mreži, npr. v Franciji in Belgiji je 24-odstotni koncentrat fluvalinata.

Ti koncentradi fluvalinata se nato primerno razredčeni uporabljajo za različne antivarotične pripravke:

1. Po francoskih navodilih: razredčitev 1:10000 in nato 50 ml tako dobljene emulzije nakapamo na čebele enega panja – v plodišču. Po navedbah nekaterih eksperimentatorjev se ta postopek slabo obnese.

2. Razpršujemo 0,1-odstotno emulzijo (1 ml na liter vode) na čebele v plodišču, lahko kar med ulice v AŽ panju, če ne gre za nakladne panje. Zadostuje 10–15 ml, za prašilčke ustrezno manj. En liter te emulzije vsebuje 240 mg fluvalinata, 1 ml pa 0,24 mg. Za enkratno zdravljenje je torej npr. v 15 ml emulzije, ki jo razpršimo med čebele, 15 x 0,24 mg, tj. komaj 3,6 mg – to pa je količina, ki je manjša kot pri drugih kemoterapevtikih. Podaljšane učinkovanja pri tem načinu uporabe seveda ni. Smrtnost varoj je pri 0,1-odstotni emulziji fluvalinata stoo odstotna.

Nadaljnja možnost je uporaba dimnih lističev, ki bi na varoo učinkovali z dimom, ki vsebuje uparjeni fluvalinat.

Zelo enostavna, a nadvse učinkovita metoda je, če v panj obesimo ali položimo na dno leseno ploščico, prepojeno s fluvalinatom in jo tam pustimo okrog 16 dni. Intenzivnemu poginu varoj, ki ga opazimo prvi dan po uporabi lesene ploščice, sledi še neprekinjeni nižji osip v kasnejših dneh, ko varoe skupaj z izleglimi čebelami prihajajo iz pokritih celic.

V ZDA uporabljajo posebne trakove iz PVC, prepojene s fluvalinatom, ki jih je mogoče kupiti celo v rolah.

Izraelski raziskovalci pa v letošnjem American Bee Journal poročajo o deščicah

iz vezanega lesa, ki so jih prepojili z raztopino fluvalinata (mavrik aquafloTM, zoecom, palo alto, Kalifornija ZDA, 240 g fluvalinata/liter).

Deščice velikosti 180 x 200 x 4 mm za tri dni potopijo v emulzijo, nato pa obesijo v panje med sate. Podoben učinek so pri nas pri prvih informativnih poskusih dosegli nekateri naši čebelarji. Praktičnih možnosti je tu seveda še več, prikazal sem le nekaj načinov.

Rezultati so pokazali, da je fluvalinat, uporabljen na ta ali oni način, uničil vse prisotne varoe in da na lesenih ploščicah učinkuje vsaj dva tedna. Na zalegi ali na odraslih čebelah po navedbah izraelskih eksperimentatorjev ni bilo opaziti poškodb.

Glede ostankov v medu je situacija ugodna. V medu iz satov, ki so mejili na fluvalinatno ploščico, so v povprečju našli 0,0557 ppm fluvalinata, največ pa 0,19 ppm. V povprečju je torej en kg medu iz tako zdravljenega družine vseboval 0,0557 mg fluvalinata. Ob upoštevanju, da za človeka ni toksičen in da ima kratko razpolovno dobo, se zdi, da je snov idealna. Pojavlja pa se bojazen, da bi to izredno sredstvo zaradi morebitne odpornosti sčasoma postalo neučinkovito.

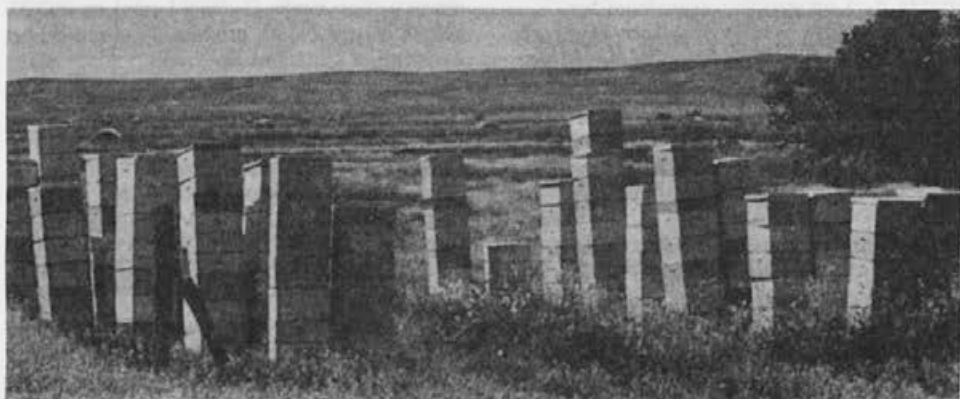
Zelo pomembni so tudi ekonomski vidiki zdravljenja s fluvalinatom. Dosedanja zatiranja varoe z amitrazom in drugimi sredstvi so bila naporna in so zahtevala veliko časa, zlasti še pri večjem številu panjev.

Delo s fluvalinatnimi pripravki pa pravzaprav že odpravlja spomladanska in jesenska dimljenja ter morebitno vmesno avgustovsko zdravljenje z mravljinčno kislino, toliko bolj, ker kot kažejo določeni poskusi, v nakladnih panjih, ki so bili na paši v pomarančnih nasadih, fluvalinata v mediščih niso ugotovili. Najnovejše podatke o tem bi bilo mogoče dobiti pri predsedniku Apimondie dr. R. Bornecku, ki mi je tudi obljubil, da dobimo ta del članka.

NOVA ZELANDIJA, ŠVICA JUŽNIH MORIJ

Nova Zelandija je otok, ki leži jugovzhodno od Avstralije, po površini pa je velika približno tako kot obe Nemčiji in Belgija

skupaj. Z geološkega vidika je še mlada dežela, saj je zemeljska skorja na njej še vedno aktivna. Precej je še manjših potre-

sov, iz vulkanov se še kadi, precejšnje je še število toplih vrelic, ki jih delno izkoriščajo kot energetski vir. Na Novi Zelandiji ni jedrskih central oz. jedrskega orožja, večina prebivalstva pa je močno naklonjena gibanju zelenih.

Precej rastlinskih vrst uspeva le tu, npr.: cabagetree, velika praprot, pohutukava (novozelandsko božično drevo, ki se konec decembra povsem obda z rdečimi cvetovi).

Novozelandsko podnebje je podobno nemškemu s to razliko, da so zime zelo mile, poletja pa trajajo dlje.

Ima 3,3 milijone prebivalcev. Od tega jih dve tretjini živi na severnem otoku in kar milijon od njih v glavnem mestu Aucklandu.

Ljudje delajo pretežno v kmetijstvu in gozdarstvu. Dežela je polna ovac, saj pride na prebivalca povprečno 20 ovac. Na severnem otoku, kjer je klima za nekaj stopinj milejša, pridelujejo v glavnem limone in kivi, ki sta najpomembnejša izvozna pridelka.

Čebelarji imajo okoli 340.000 čebeljih družin, ki so večinoma pridobitne. Čebelarstvo je organizirano v društvih, ki so prek regionalnih društev povezana v zvezo. Zborovanja članov MAF (Ministry of Agriculture and Fisheries) so vsako leto v enem od večjih mest. Vsak čebelar ima pri MAF registrsko številko, ki jo mora nositi s seboj na čebelja stojišča. MAF izvaja tudi zdravstveni nadzor, in sicer s preizkusi po vzorčni metodi. Od čebeljih bolezni so čebelarjem najbolj nadležne: poapnela zalega, ki je je 10 do 15 odstotkov od vseh čebeljih bolezni, huda gniloba čebelje zalege (3 odstotke) in mešičkasta zalega

(1 odstotek). Zaenkrat pa še ne poznajo varooze.

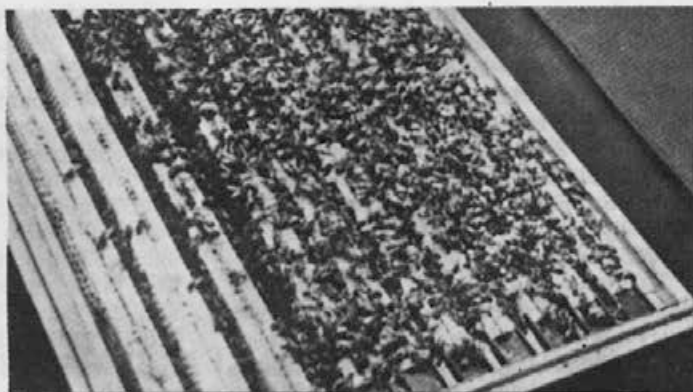
MAF je dolžna čebelarje tudi izobraževati. V ta namen organizirajo tedenske tečaje in dopisno šolanje, ki traja eno do dve leti. Pri šolanju pa precej več pozornosti posvečajo praktičnemu in ne toliko teoretičnemu znanju.

Čebelarstva so pretežno specializirana na eno samo delovno področje. Le-ta pa so opravevanje (predvsem kivijev), pridelava medu (ki je intenzivna na Južnem otoku), vzreja matic in proizvodnja paketnih čebel.

V deželi prevladuje predvsem italijanska pasma čebel in mešanica le-te s prejšnjimi pasmami. Trenutno je uvoz čebel prepovedan, predvsem iz bojazni pred varoozo.

Pri podjetjih, ki jim je glavna naloga opravevanje dreves, poteka sezona približno takole: po spomladanskem pregledu čebel (tukaj septembra), pri katerem v glavnem ugotavljajo prisotnost čebeljih bolezni, prisotnost oz. odsotnost matice in pregled krme, čebelje družine prepustijo samim sebi. Poskrbijo le za to, da imajo čebele dovolj krme za zalego. Ker je bila zadnja pomlad zelo deževna in ker so tu v rabi le 4-litrski krmilniki, je bilo potrebno kar precej potovati, da so bile vse čebelje družine pravočasno nakrmljene. Za krmljenje uporabljajo pretežno 60 do 70-odstotno sladkorno raztopino, ki jo že narejeno kupujejo v 200-litrskih sodih. Na vsako potovanje vzamejo po tri take sode. Če pa so vremenske razmere spomladi normalne, takšno krmljenje seveda ni priporočljivo.

(nadaljevanje prihodnjič)

Razvoj družine na ANP satju je dober.

V poizkusnem čebelnjaku v Blumbergu uporabljajo ANP sate izključno v plastičnih panjih iz poliuretanske pene, na drugih testnih postajah pa tudi v lesenih panjih. Plastični panji omogočajo, da je temperatura zalege stalna, vzdrževanje primerne stalne temperature zalege pa je važno za hitrejši razvoj čebel.

Če bo sintetično satje na tržišču uspelo, pomeni to slabe čase za voščeno veščo.

Čebelarji, ki uporabljajo sintetično ANP satje, trdijo, da imajo manj problemov z rojenjem.

Satnice v mediščih so zgrajene hitro, kar je razumljivo, ker je v panju le tu prostor, kjer lahko mlade čebele izpraznijo svoje voskovne žleze.

ANP sati so dragi in upajmo, da bo cena kmalu padla. Upoštevati pa moramo, da pri uporabi teh satov ne potrebujemo satnic, ne satnikov, ne kemikalij in ne zdravil, imamo pa tudi manj dela.

Čiščenje satja je delo čebel. Toda če je potrebno, ANP sate z lahkoto razstavimo in očistimo.

Nabiranje cvetnega prahu izkopanca je hitrejšo in lažje. V nasprotju z drugimi plastičnimi satnicami in sati, ANP satov ni potrebno poveščiti ali poškopiti z medeno vodo oziroma uporabiti kakšen drugačen postopek pred uporabo.

Zaključek:

Umetni ANP sat je dobro orožje, s katerim kontroliramo razvoj varoe brez uporabe kemikalij ali zdravil. Že nekaj let več kot 50 čebelarjev v Evropi uporablja ANP sate, in to na področjih, ki so močno okužena z varoo. Niti eden od teh čebelarjev do sedaj ni imel težav zaradi varooze. Plastično uporabljamo danes na mnogih področjih in njena uporaba se iz leta v leto širi. Plastični panji zamenjujejo lesene. Navadni plastični sati in satnice so že na trgu. Sedaj pa prihaja nov sintetični sat, ki omogoča hitrejši razvoj čebel. Mogoče pomeni prav ANP sat začetek novega obdobja v čebelarstvu.

Po: Slovenski čebelar 2/88,
American Bee Journal 10/88.

NOVA ZELANDIJA – ŠVICA JUŽNIH MORIJ

(nadaljevanje sledi)

Približno šest tednov pred cvetenjem razdelijo družine. Število družin povečajo za tretjino, tako da so jih npr. v enem podjetju iz 1200 družin naredili 1700. Tri dni pred delitvijo družine vstavijo med naklade z zalego zaporno rešetko, da bi pozneje lažje poiskali matico. Družini odvzamejo toliko satja z zalego, da v družini ostane približno osem satov, od teh po možnosti po en sat s cvetnim prahom in po dva s

krmo. Iz odvzetega satja na enak način sestavijo novo družino z osmimi sati z zalego. Dodajo ji oplojeno matico v matičnici, ki jo čebele pregrizejo. Matice v glavnem kupujejo pri vzrejevalcih matic, ker navadno ni časa, da bi jih čebelarji vzrejali sami. Tudi cena ni pretirano visoka in znaša od 7 do 10 \$ (8 do 10 DEM). Na novo sestavljen panj prenesejo na novo mesto, da pašne čebele ne odlete. Čez približno dva ted-

na pregledajo vse družine, če so izenačene. Če niso, to popravijo. To delajo tako, da močnejšim družinam odvzamejo satje z zalego in ga dodajo šibkejšim, da bi jih okrepili. Pri tem želijo vzgojiti družine z 18.000 do 20.000 čebelami, ker so raziskovanja pokazala, da so le-te najbolj »delovno razpoložene« in da naberejo največ cvetnega prahu ter pri tem oprashi tudi največ cvetov.

To leto so v zaliv Bay of Plenty postavili kakih 70.000 družin za oprashivanje kivi-jev. Pridelovalci kivija čebele zelo cenijo, saj z njimi dosežejo večje hektarske donose, pa tudi plodovi so po velikosti večji, kakršne pač zahteva izvoz. Cvetovi sicer za čebele niso preveč privlačni, ker vsebujejo le cvetni prah. Vendar pa kmetje plačujejo na družino okoli 90 \$ (to je približno 100 DEM). Za en hektar je potrebnih osem do dvanajst družin. Družine razporejajo po sadovnjaku tudi glede na kmetove želje, tako da število družin na enem stojišču niha od ene do 20. Takšni, za čebelarje precej neugodni postavitvi, delno botruje tudi nevednost kmetov, ki so prepričani, da pri gostejši postavitvi panjev čebele preletijo sorazmerno krajše poti. Za čebelarje pa je takšna naloga precej zahtevna, saj zanjo porabijo precej več časa, ker je ponavadi sadovnjak z visoko živo mejo (prek 10 m) kot zaščito proti vetru, precej podoben labirintu.

Cvetenje traja približno 10 dni, vsi cvetovi pa cvetijo približno ob enakem času. Družine so zaradi tega na plantaži le kakih 14 dni. Začetek cvetenja je odvisen od nadmorske višine, kar povzroča tudi dvedensko časovno razliko.

Ko se cvetenje začne, začnejo tudi čebelarji delati »s polno paro«. V tem času ponavadi najamejo dodatne tovornjake in delavce za prevažanje družin. Pri tem opravilu je precej v rabi kombinezon, na katerem je s pomočjo zadrge pričvrščena mreža, kar nudi zelo dobro zaščito proti čebeljim pikom. To še posebej koristi pri nekaterih nočnih opravilih, ki jih morajo nemalokrat opraviti na hitro. Panje povezujejo skupaj s posebnimi potovalnimi trakovi, ki so zelo enostavni, praktični in dobri. Pokrovi (kalifornijski potovalni pokrovi) imajo ob straneh reže, tako da lahko prime panj od spodaj en sam človek ter ga preprosto in brez sklanjanja dvigne na tovornjak. Na-

kladanje gre ponavadi zelo hitro. V pol ure lahko dva človeka naložita in pritrdita na tovornjak do 100 družin. Pri prevozu družinam ne zapirajo vzletne odprtine (žrela). Prevoz se začne takoj po končanem letanju čebel, postavljanje družin na stojišča v sadovnjakih pa traja običajno polovico noči. Vendar ne poteka vedno vse po predvidenem načrtu. Pogosto je potrebno po večkrat prehoditi sadovnjak gor in dol oz. sem in tja, da najdejo označena mesta za stojišča čebel. Ponoči včasih prevažajo tudi do 250 družin. Dela je torej kar veliko v času cvetenja, ki traja približno pet tednov.

Podnevi nato družine izravnavajo, krmijo in opravijo še ostala običajna opravila. Ko postavijo v sadovnjak zadnje družine, ponavadi prve že odpeljejo drugam. Čebele deloma prevažajo tudi na prezimovališče. To so večinoma kar pašniki farm, na katere postavijo po 20 družin skupaj. V tem času je pridelek medu povprečno še 25 kg, pridelan pa je pretežno iz detelje in osata.

Družinam odvzamejo toliko medu, da v vsaki družini ostane okrog 20 kg zimske zaloge, vključno s 4 l dodane krme. Veliko družin odpeljejo v okoli 100 km oddaljeno džunglo, tu pa postavijo na stojišče po 60 družin. Tu tudi združujejo po dve in dve družini skupaj, ki jima dodajo matico z zalego. Družine pridelajo vsako leto do 50 kg medu (Tawhero in Kamahi).

V čebelarstvih, ki so usmerjena predvsem na pridobivanje medu, je delo nekoliko drugačno. Zanimivi pa sta organizacija proizvodnje in oprema, ki jo pri tem uporabljajo. Nekatera čebelarstva so tudi zelo učinkovita. Tako npr. čebelarstvo s 17.000 družinami in osmimi centrifugami za satje na leto pridelala 400 do 500 ton medu. Nekatera čebelarstva so opremljena zelo sodobno. Pokazalo se je, da je pri čebelarskem delu zelo praktično dvigalo na tovornjaku, s katerim lahko opravimo vsa težja dela, ki se sicer opravljajo ročno. Dvigalo je montirano za vozniško kabino.

Spomladi medi predvsem detelja, v tem času pa čebelarji zelo dobro sodelujejo s kmeti. Canterbury je svetovno znano področje, na katerem pridelujejo belo deteljo. Dokler le-ta cveti, vstavlajo nove satnike za med, največ po štiri.

Za pobiranje medu uporabljajo polovič-

ne naklade, ki se jih potisne pod naklade z medom. Pri tem opravilu je zelo uporaben žerjav na tovornjaku, saj nadomesti precej fizičnega dela, ki bi ga sicer morali opraviti čebelarji sami.

Pri odvzemanju naklad z medom uporabljajo pihalne naprave (Bee Go). Vendar se pri njihovi uporabi ponavadi oblikuje čebelji roj, ki zaradi pomanjkanja prostora v snopu visi z zunanega dela panja. Zato pustijo čebele za eno noč v gozdu, pustijo pa jim le dve nakladi z zalego. Tudi pri tem

opravilu je čebelarju v veliko pomoč dvigalo na tovornjaku, saj z njegovo pomočjo en sam delavec lahko razloži s tovornjaka do 100 družin v samo pol ure. Naslednjega dne čebelam zopet dodajo naklade za med. V gozdu so tudi takoimenovana »Beach-trees«, ki imajo ponavadi na deblu uši. Ta drevesa rastejo le na tem področju Nove Zelandije, med, nabran na njih, pa je po barvi in okusu podoben našemu smrekovemu medu.

(nadaljevanje sledi)

MEDICA – SPECIALITETA IZ ČEBELARSKE KUHINJE

FRIEDGARD SCHAPER

Da bi izdelali praktičen in uporaben napotek za pripravo medicine, smo preizkusili celo vrsto starejših (tudi do leta 1750) in novejših receptov. Takšen napotek je smotern tudi zaradi tega, ker na ta način lahko koristno uporabimo ostanke pri pridelavi medu (odpadni med, med na voščenih pokrovčkih, skisan med). Posebno pozornost smo posvetili samemu postopku za pripravo medicine, razmerju med količinami sestavin v receptu, vrstam medu, vrstam žlahtnih gliv kvasovk, začimbam, pospeševalcem alkoholnega vrenja, odstotku alkohola in stroškom priprave, in sicer zato, ker smo pogosto slišali veliko hvalo medicini iz takoimenovanih starih dobrih časov. Vendar je potrebno takoj pripomniti, da še zdaleč ni bilo vse, kar so nam tako toplo priporočali, tudi v resnici uporabno. Dandanes je že dobro znano, da alkoholno vrenje povzročajo glive kvasovke. Če se le-te v raztopini, kjer je tudi sladkor, se prično razmnoževati. Hranijo se s sladkorjem (ali medom), hkrati pa proizvajajo alkohol in ogljikov dioksid.

Vendar pa glive kvasovke proizvajajo tudi druge snovi, ki žal ne vplivajo vedno najboljše na okus pijače. Ker včasih delovne gliv ni bilo dobro znano, so uporabljali kar glive, ki so bile slučajno pri roki. Žlahtne in izbrane glive kvasovke, ki ne proizvajajo nobenih ali pa le zaželenih snovi (soustvarjalke okusa pijače), so šele pridobitev tega stoletja. Pri alkoholnem vrenju, ki ga spontano povzročijo katerekoli glive, namreč lahko nastanejo tudi snovi, ki so po okusu dvomljive – o tem smo se lahko prepričali pri mnogih poizkusih. Zato so včasih naknadno poizkušali rešiti, kar se je

rešiti dalo, in pijači dodajali številne aromatične dodatke. Po dodatku aromatičnih cvetov (bezeg, lipa, vinski cvet, vrtnice, vijolice, hmelj, sivka), plodov (vanilija, rozine, ingver, muškat, cimet, nageljnove žbice, poper, janež, brinove jagode, sladki mandeljni, rožiči, piment, šipek), listov (oreh, lovor, timijan, melisa, rožmarin) in drugega (sladni drobir, rožna voda, rum, sasafrašov les, konjak) so dobili zvarek, ki se je po okusu uvrščal nekje med kuhano vino in pelinkovec.

Kljub temu pa nam je lahko danes vsaj malo žal za sodi, ki so jih včasih uporabljali za vrenje: skoraj izključno so namreč uporabljali hrastve sode. Za »večje« proizvajalce prodajajo danes v kmetijskih zadru-gah plastične sode s prostornino 60, 120 in 240 l, za manjše količine pa so na voljo steklenke, ki jih uporabljamo predvsem za shranjevanje jabolčnika.

Včasih so priporočali vodo iz potokov oz. rek, pa tudi deževnico ali stopljen sneg. Ti časi so dokončno mimo, dandanes uporabljamo pretežno vodo iz vodovoda, pri tem pa se tolažimo, da bo dodatek klora (večji ali manjši) pri kuhanju izparel.

Za pripravo medicine potrebujemo:

- **posodo za vrenje:** steklenko s prostornino 5 do 25 l, po možnosti z zaščitno pleteno oblogo, ali plastične posode s prostornino 60, 120 oz. 240 l;

- **gumijast pokrov** z luknjo, s katerim zapremo steklenko;

- **nastavek za vrenje**, ki ga lahko vstavimo v luknjo gumijastega pokrova ali v odprtino sode. Z njim preprečimo dostop zraka do tekočine, hkrati pa omogočimo izparevanje plina. Za uporabo so bolj prak-

Kozarec, ki ga uporabljajo južnotirolski čebelarji, je lepo oblikovan.

tako predstavimo tržišču v slabi luči, poleg tega pa se še odpravimo pomembnemu sporočilu, ki bi ga sicer lahko posredovali kupcem: – Nudimo vam najboljše od najboljšega – pristen naravni pridelek!

Tako so npr. na Južnem Tirolskem

vedli steklen kozarec že leta 1980, hkrati z njim pa tudi zaščitni znak te pokrajine in zlato varovalno etiketo. Pozneje so uvedli še 1/2-litrski kozarec in etiketo na hrbtni strani kozarca. Od leta 1986 sta obe etiketi samolepilni. Od takrat uporaba steklenega kozarca stalno narašča, lani pa so jih južnotirolski čebelarji naročili že 75.000. Zadnja leta je veliko čebelarjev začelo uporabljati steklene kozarce, ne nazadnje tudi zaradi varovanja okolja. Povpraševanje po steklenih kozarcih pa še narašča, saj so se od leta 1986 naročila povečala za 114 odstotkov.

Uporaba steklenega kozarca sicer od čebelarja zahteva nekaj več dela, časa in skladiščnega prostora, vendar je vse to poplačano z nekaterimi prednostmi, kot so: možnost razlikovanja med posameznimi vrstami pridelkov, pravočasna predstavitvev tržišču, možnost originalnega polnjenja kozarca, zagotovitev višjih cen in ne nazadnje neposrednejši stik s kupci.

Za tiste, ki morda še dvomijo v uspešnost odločitve glede steklenega kozarca, pa še podatek, da je južnotirolski med, odkar uporabljajo to embalažo, lani že drugič prejel nagrado.

VIR: Festschrift 90 jähriges Bestandsjubiläum des Imkerbezirkes Brixen, avtor: dr. Gerold March
Prevedla: Irena Ogrin

NOVA ZELANDIJA – ŠVICA JUŽNIH MORIJ

Naklade z medom nato pripeljejo do predelovalnih obratov, kjer jih z viličarji razložijo in nato naložijo na palete, tako da so pripravljene za napravo, ki odstranjuje medene pokrovčke. Tudi naprave oz. stroje izdelujejo na Novi Zelandiji, delujejo pa na principu dveh nožev, ki ju segreva vodna para in se ob stranicah satja gibljeta sem in tja. Vosek prestrezajo na spodaj postavljeni mizi. Satje nalagajo na tekoči trak, ki ga prenese v omenjeno napravo. Tudi iz naprave pridejo po tekočem traku. Nato še enkrat pregledajo, če je satje povsod odprto, če ni, ga odprejo ročno. Ko se nabere dovolj satja, ga naložijo v točilo. Le-to je podobno centrifugi za perilo, saj nima nobenih nosilcev za satnike. Podobno je okroglemu praznemu kotlu z majhnimi luknjicami na obodu, kjer odteka med. Satje nalagajo v točilo tesno

drug ob drugega, tako da je oprto samo nase. Zaradi takega postavljanja je tudi manj prelomljenih satov (0,1 odstotka). Ker so v rabi Hoffmannovi satniki, je med dvema satoma približno 1 cm široka vrzel, skozi katero odteka med. Po centrifugiranju satovje ponovno vstavijo v naklade na paletah in jih vrnejo družinam. Prednost tega načina točenja medu je v tem, da za družine ne potrebujemo rezervnih satnikov, ker so dan ali dva lahko brez njih. Ko je miza polna voska, ga prečrpajo v točilo, tako da točilo opravlja dvojno delo. Med nato teče prek čistilne naprave v dvotonsko posodo, v kateri lahko izplavajo na površino še majhni koščki voska. Nato pretočijo med v 300 kg sode, te pa uskladiščijo do polnjenja medu v kozarce.

Z dvema točiloma lahko štirje delavci v dveh dneh pretočijo 12 ton me-

du. Zanimiv pa je tudi eden od načinov zamenjave matice. Deset dni star matičnik ovijejo z izolirnim trakom, da ga čebele ne bi prežrle, in ga cepijo v družino, ki je dozorela za sprejem matice. Družina si nato sama izbere ustrežnejšo matico. Po rezultatih raziskovanj MAF si družine v 80 odstotkih izberejo mlajšo matico. Pri tej metodi pa se lahko zgodi, da ima družina nekaj časa dve zalegajoči matici. Možno je tudi, da matičnik dodamo dvakrat letno, torej spomladi in jeseni.

Približno takšno je delo pri pridelavi medu na Novi Zelandiji. Letno pridelajo več kot 7.000 ton medu (lani 7.134 ton), proizvodnja pa še narašča. Glede na ta podatek je povprečen donos medu 31 kg. Glavne izvozne vrste medu so deteljnin med (detelja – osat), gozdni med ter med drevesa »beach-tree«.

Tudi vzreja matic je na Novi Zelandiji zelo dobro razvita. Med vzrejevalci matic so tudi taki, ki jih vzredijo do 25.000 na leto. Večino jih izvozijo v Kanado in nekatere evropske države. Sedaj, ko je Kanada zaradi varooze prepovedala uvoz čebel iz ZDA, novozelandski vzrejevalci matic računajo na nov vzpon njihovega izvoza matic in paketnih čebel.

Večina vzrejevalcev na Novi Zelandiji vzreja matico iz lastnih družin. Od čebeljih lastnosti še posebej cenijo in gojijo donos medu, čistilne navade in krotkost. Za cepljenje ličink uporabljajo majhne čopiče (velikosti 00 ali 000). Nekateri delajo brez starterja. Za plemenilček vzamejo družino iz polovične naklade, ki je z dvema pregradama razdeljena v tri družine s po tremi sati. Pred zimo pa jih z odstranitvijo pregrad združijo. Ko iščejo oplojeno matico, dodajo še nov 10 dni star matičnik. Oplojeno matico s čebelami vred zaprejo v matičnico, ki je tako že pripravljena za pošiljanje.

Pri vsakem veterinarskem pregledu čebel so še posebej pozorni na hudo gnilobo čebelje zalege, predvsem v večjih čebelarstvih, kjer imajo veliko število čebeljih družin.

Sicer pa so Novozelandski zelo prijazen in gostoljuben narod. Tam pa se lahko marsikaj naučimo tudi o poklicnem oz. pridobitnem čebelarstvu.

VIR: Die Biene, št. 9/1988.

NASLOV: Michael Mehler: Neuseeland, Schweiz der Südsee.

PREVEDLA: Irena OGRIN.

HUD SOVRAŽNIK ČEBEL

VIKTOR KLADNIK

Pozimi, ko narava počiva, naj imajo mir tudi čebele. Vendar čebelar ne more, da ob zimskih otoplitvah ne bi stopil k čebelnjaku, odprl kakega panja in prisluhnil, kako čebele prezimujejo.

Letošnjo suho zimo, ko so temperature razmeroma nizke, sem opazil pravo invazijo glodavcev – poljskih miši, ki silijo v topel dom – čebelji panj, kjer imajo hrane na pretek (med, žive in mrtve čebele in satje). Ko sem januarja 1989 menjaval navlažen časopisni papir, s katerim so panji opaženi, sem opazil zgrizen papir in mišje gnezdo. Panji stojijo pod kozolcem blizu gozda, od strani so zaščiteni z otavo, od tal so dvignjeni samo 20 cm. Čebele prezimujem v medišču, zato sem v plodišču odstranil tri sate in tam odkril miš. Ker je bila temperatura okoli poldneva 10–11° C, sem nad-

aljeval z menjavo časopisnega opaža in našel še tri sledove miši. Urednik Mihelič mi je svetoval, naj uporabim limanico adriakol. Zato sem pripravil valovito lepenko (15 x 15 cm), na katero sem nanesele deratizacijsko lepilo adriakol in v sredino nastavil vabo – sir. Naslednji dan sem pregledal vse ogrožene čebelje družine (štiri) in pri dveh ujel dve poljski miši.

Oba panja z mišima sem tudi fotografiral.

Pospeševalec Schwarzmann iz Medexa mi je svetoval, naj v spodnjo vrsto osmih panjev nasujem pšenico, zastrupljeno s facironom forte, ki škoduje samo toplokrvnim živalim. Strup faciron je rodenticid iz skupine strupov antikoagulantov, pripravljen v obliki vabe za miši. O uspehu tega načina zatiranja miši bom marca poročal